

فرید دی ہڈ بیٹی

بابا فرید ۱۲ویں اتے ۱۳ویں صدی دی اک اوہ مہان شخصیت
ہے جس نے اپنے دور دے حالات دا جائزہ لیا، زندگی دے
تجربے توں تہ کدھے۔ فرید جی ایہ سارا اَنُوبہو ورتے
وچ ساڈے لئی چھڈ گئے۔ پنجاب وچ بابا فرید دا دور بدیشی
دھاڑویاں دے حملیاں اتے لٹ مار دا دور ہے۔ سماج اندر
ہر پاسے حملہ اوراں، دھاڑویاں، دھرم دے ٹھیکیداراں اتے لٹیریاں
دی دھونس نظر آؤندی ہے۔ انہاں حالات وچ فرید دی آواز
حق اتے سچ دی آواز وی ہے اتے سمیں دے حالات دی
پرکھ لئی ایہ اک کسوٹی وی ہے۔ فرید دی آواز سچی گل
کہن اتے کہی ہوئی تے عمل کرن لئی اک ونگار ہے۔ اوس
ویلے دے سماجک حالات دا ورنن کردے ہوئے اتے انہاں
دے سٹے وجوں پیدا ہندے سنکٹ دی گل کردے ہوئے بابا
فرید کہندے ہن:

گلیئے چکر دور گھر، نال پیارے نیہ
چلاں تاں بہجے کمبلی، رہاں تا تئے نیہ

فرید دی گلی وچ، اوس دی اپنی جوہ وچ چکر ہے۔ ایہ

چکڑ کیه ہے؟ ایہ چکڑ ہے اوس ویلے دے سماج دے اندر لا
 گند مند، اوس دے سمیں دا وسیبا جس وچ رہندے انساناں
 نوں آئے جیوں لئی ہر روز اس چکڑ نال دو چار ہونا
 پیندا ہے۔ جدو جہد کرن دی لوڑ پیندی ہے۔ آپی منزل، آپنا
 نشانہ، اوہ چیز جو سبہ توں وڈھ پیاری ہے، آپنا مقصد
 حاصل کرن لئی اگے جان دی کوئی وی سبیل اس چکڑ وچوں
 لنگھ کے ہی بن سکی ہے۔ پر فرید دی اُلجھن ایہ ہے کہ
 چکڑ وچوں لنگھیاں کمبلی (ویلے دے سماج دیاں تلکھیاں،
 ترٹیاں، خامیاں آتے بیماریاں نال جدو جہد کردے ہوئے
 اک بھرپور جیوں جیوں لئی کشٹ سہن دی بجائے سمیں دے رسماں،
 رواجاں، دھونس آتے جبر نال سمجھوتہ کر کے اک سیمت جیہا
 جیوں جین دا اسان راہ) دے بھجّن دا خطرہ موجود ہے پر
 جے نہ لنگھیئے تاں آپنا نشانہ، منزل، مقصد، پریتم نہیں
 جے لہنا۔ فرید دی ایہ اُلجھن اوس ویلے دے وسیبے دے
 ہر واسی دی وی اُلجھن ہے۔ سو، اس اُلجھن دی سُلجھن ایہو
 ہے کہ اس چکڑ وچ دی نکلن کے جان دے بغیر ہور کوئی
 چارا نہیں جے کمبلی بھجّدی اے تاں پئی بھجے۔

ایہو جیوں دی سچائی ہے آتے اس نال ہی اوہنوں پیار
 ہے۔ اوہ زندگی دا تے ستّ جینا چاہندا ہے۔ ہر انسان

دی ایہو خواہش ہے کہ اوہ بہرپور جیون جیوے۔ فرید وی
 سمپورن جیون جیوئا چاہندا ہے۔ پر اوس دی گلی وچ،
 اوہدی جوہ وچ، اوہدے سماج وچ، اوہدے وسیبے وچ ہر تراں
 دی دھونس آتے نگہار دا چکر ہے جو اوس دا راہ روکی
 کھڑا ہے۔ اس نال اوس نوں بچھنا ہی پینا ہے۔ وسیبے
 دے اس چکر نال آڈھا لاؤن مطلب ہے اپنے ذاتی سکھ
 آرام نوں خطرے وچ پاؤنا۔ پر اس دے علاوہ اوہدے کول
 کوئی راہ ہے ہی نہیں۔ بناں کمبلی لبڑے اوہ اس چکر
 وچوں لنگھ نہیں سکدا۔ بناں اس دھونس نال بچھے اوہ
 اگے نہیں سکدا آتے نہ کھڑا رہ سکدا ہے، کیونکہ جینا
 تاں ناں ہی چلدے جان دا ہے۔ جے اوہ رگدا ہے تاں نیہ
 ٹٹ جاندا ہے آتے اوہ جی نہیں سکدا۔ گلیاں دے اس چکر
 توں علاوہ جیون لئی ہور گجھ ہے ہی نہیں۔ انہاں توں بھجیا
 نہیں جا سکدا۔ کمبلی اوہ سبھ گجھ ہے جو انسان نوں اوس
 دے وسیبے نے اوس دی بکل وچ پایا ہے۔ ایہ اوس دے
 تاریخی پنگھوڑے دیاں مانتاواں، رسماں رواجان ہن۔ وسیبے
 دے وہار وچوں لنگھیاں بغیر گزارہ نہیں آتے اس وچ
 لنگھدے ہی ایہ کمبلی بھج جاندی ہے، پرکھی جاندی ہے۔ وسیبے
 دا تے ست پرکھیا جاندا ہے۔ ایہ انسان لئی اک فیصلے
 دی گھڑی ہے۔ کمبلی بھجن توں بچاؤنی ہے کہ پیا نوں ملنا
 ضروری ہے تے کمبلی بھجدی ہے تاں بھج جاوے۔ فرید

اس تَت ست دا نرنا کردا ہے اتے کہندا ہے

بہجے سنجے کمبلی الھ ورسے میہ

بہجے سنجے کمبلی دی آواز اک فیصلے دی آواز ہے۔ اوہ
آواز جہڑی پہلاں پیراں نوں روک رہی سی ہُن اک اگانہ
ودھن لئی ونگار بن گئی ہے تے فیصلہ سناؤندی ہے کہ چکر
چوں لنگھیاں بغیر گزارہ نہیں ہے۔ وسیبے دے وہار نال بجھے
باجھ جیوں جیوئا مُمکن نہیں۔ اس لئی فیصلے دی آواز ہے
بہجے سجے کمبلی اس وسیبے دیاں مُشکلاں نال بجھن وچ
اس کمبلی نوں بہج ہی لین دیو۔ کوئی گل نہیں۔ ایہ
تاں بھگتتا ہی پینا ہے۔ اس توں بغیر جیوں نہیں ہے۔
مینہ نوں ورسن دیو تے کمبلی بہجن دیو۔

جائے ملاں تنہاں سجنان تے نہیں نیہ

اس جیوں نوں پورا تد ہی جیویا جا سکدا ہے جے سجنان
نال میل ہو جاوے۔ سجنان نال میل رمز ہے اک سمپورن
جیوں دی، بھرپور جیوں دی جس وچ سارے جیوں دا تَت ست
ہے۔ ایہ اس وسیبے توں ہٹ کے جاں اس توں الگ ہو

کسے جنگل جاں اکلاپے دا جیون نہیں ہے۔ مینہ ہے تاریخی
 پنگھوڑا جس اگے کسے دا وس نہیں ہے۔ اس وچ اسیں
 پیدا ہندے ہاں۔ ایہ فرید دا وسیبا ہے جس وچ اوہ جمیا
 ہے۔ اس اُتے اوہدا کوئی وس نہیں۔ جس تران اوہدا مینہ
 اُتے کوئی وس نہیں۔ پر اوہ اس وسیبے دا نرنا کرکے،
 اس دا تت کڈھ کے ہی اک سمپورن جیون جی سکدا ہے
 تے اوہدا نیہ پورا ہو سکدا ہے۔ مینہ اُسارو وی ہے
 اُتے مار وی۔ ایہ ہونی اُتے کرنی دا جیونا ہے۔ ایہ
 ہی ساڈی کرم بھومی اُتے رنگ بھومی ہے۔ گلیاں، چکڑ، کمبلی،
 مینہ، اُتے نیہ فرید دی اُتے ہر انسان دی ہڈییتی
 ہے اُتے اس تران جگبیتی بن جاندی ہے۔ فرید دی ہڈییتی
 اوس دے وسیبے دی کسوٹی بن جاندی ہے جس اُتے ہر بندہ
 پرکھیا جاندا ہے۔ اوہ اس بارے مکھلوک نوں خبردار اُتے
 چوکنا وی کردا ہے:

کوک فریدا کوک توں جوین راکھا جوار
 جب لگ ٹانڈا نہ گرے تب لگ کوک پکار

حیاتی دا سچ ایہدا راکھا بن کے کوکدا ہے۔ جوار ہے حیاتی
 اُتے سچ نال میل، سنپورن جیون اُتے نویں اُساری۔ پرندیاں،
 جانوراں اُتے مینہ کئی دی پرواہ کیتے بغیر کسان جوار

دی راکھی بہت محنت نال کردا ہے۔ اوہ اوس سمیں تک کوکدا
رہندا جدوں تک ٹانڈا پگ کے تیار نہیں ہو جاندا آتے
فصل وڈھ نہیں لئی جاندی۔ فرید اپنے وسیبے دی کسوٹی وی
ہے آتے مکھلوک دا راکھا وی ہے۔ اوہ لوکان نوں خبردار
آتے چوکنے کردا ہے آتے اپنے آخری ساہ تک ایہ کم
کر دا رہیا۔ ٹانڈے وچ ایہ رمز وی ہے۔

جد تیک اوہدے ساہ وچ ساہ ہے، اوس دی ہستی قائم ہے اوہ
حیاتی بارے اپنی ہڈییتی آتے جگبیتی بارے لوکان نوں سچیت
ہو کے آدم کرن لئی پیردا رہے گا۔ ایہو ہی انسان دی
زندگی دا تہ ست ہے۔ اس سچائی کر کے بابا فرید ساڈے سمیں
توں ۷۰۰ سال ڈر ہندے ہوئے وی ساڈا ہمسفر بن جاندا
ہے آتے اوہدی کوک سانوں آج وی سنائی دندی ہے آتے
سانوں اپنے سمیں سچ سنن آتے پچھانن دا سنیہا دندی ہے
آتے بھرپور جیون لئی ونگاردی ہے۔